

สสค. ล. 1 ก.

กทค. รับที่: 12

ส่ง: กพท. ✓

วันที่ 12 ต.ค. 2564

ที่: 511014/64

เวลา 8.03

8 ต.ค. 2564 เวลา 14.10 น.

ที่ สม ๐๐๐๓/๗๑

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๗ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีผลกระทบ
ด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาข้อเสนอแนะ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ จำนวน ๑๐๐ ชุด

ตามที่ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ในประเทศไทยนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติขอเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ตามข้อเสนอแนะที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ กรณีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ (Coronavirus Disease 2019 (COVID - 19)) แล้วพบว่า การแพร่ระบาดในระลอกใหม่ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๖๔ เป็นต้นมา ปรากฏจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงต่อเนื่องครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ประกอบกับการกลายพันธุ์ของเชื้อไวรัสดังกล่าวทำให้เกิดการแพร่ระบาดในลักษณะกลุ่มก้อนขึ้นในพื้นที่ที่มีความแออัดหลายแห่ง เช่น เขตชุมชน ตลาด สถานที่ทำงานหรือที่พักอาศัยของคนงาน ส่งผลกระทบต่อประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขของรัฐ รวมทั้งเกิดผลกระทบในประเด็นอื่น ๆ ด้วย ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการร้องเรียนจากประชาชนในหลากหลายกรณี เช่น การเข้าถึงการตรวจคัดกรองและการรักษาพยาบาล การเข้าถึงวัคซีน การช่วยเหลือและเยียวยาทางเศรษฐกิจ การคุ้มครองกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาส การจัดการศึกษา ตลอดจนปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อ ซึ่งบางกรณีผู้ได้รับผลกระทบมีเด็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และคนพิการรวมอยู่ด้วย จึงเป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้พิจารณาศึกษา รวบรวมข้อเท็จจริงและวิเคราะห์กรณีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

/๒. เหตุผล...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวเกี่ยวกับกรณีผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร่งด่วน

๔. สำคัญของเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนต่อประชาชนในวงกว้าง แม้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวแล้ว แต่ยังคงมีประชาชนจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลกระทบและเข้าไม่ถึงมาตรการช่วยเหลือของรัฐ โดยเฉพาะข้อจำกัดเกี่ยวกับการบังคับใช้มาตรการป้องกันและควบคุมโรค การค้นหาและตรวจคัดกรองผู้ติดเชื้อ การรักษาพยาบาลผู้ป่วยและการจัดการวัคซีน และ (๒) ประเด็นคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือเยียวยาของรัฐ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างต่อเนื่องในระยะยาว โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดหลักประกันพื้นฐานทางสังคมในการดำรงชีวิต ซึ่งควรได้รับการช่วยเหลือเยียวยาอย่างเป็นระบบและทั่วถึง ได้แก่ กลุ่มผู้มีรายได้น้อยและแรงงานนอกระบบ เด็ก ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้หญิง คนไร้บ้าน กลุ่มชาติพันธุ์และบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และแรงงานข้ามชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑) ต้องเร่งจัดหาวัคซีนที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีผลวิจัยรองรับที่ชัดเจน สำหรับกลุ่มเปราะบาง และดำเนินการให้ประชาชนได้ทราบถึงแผนการและความคืบหน้าในการบริหารจัดการวัคซีนที่เป็นธรรมอย่างต่อเนื่อง ด้วยความโปร่งใส เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน

๒) ดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ” ในระดับพื้นที่ชุมชนหรือท้องถิ่น โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในระดับท้องที่ของกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน คลินิกชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ตลอดจนเครือข่ายประชาชน เพื่อทำหน้าที่ดูแลและให้การช่วยเหลือประชาชนอย่างทันทั่วทั้งที่ในลักษณะครบวงจร (One stop service) โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ครอบคลุมประเด็น ต่อไปนี้

- ๒.๑) การค้นหาและช่วยเหลือเชิงรุกแก่กลุ่มเปราะบางที่ตกหล่นจากการลงทะเบียนวัคซีน
- ๒.๒) การคัดกรองผู้ติดเชื้อเชิงรุก
- ๒.๓) การส่งต่อผู้ป่วยทั้งที่อยู่ในรูปแบบการแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) หรือการแยกกักตัวในชุมชน (Community Isolation)

๒.๔) การดูแลรักษาด้านการจัดส่งอาหาร ยา อุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือกระเป๋าชุดสังเกตอาการ (Observation Kit Bag) ให้แก่ผู้ป่วย

๒.๕) การช่วยเหลือกลุ่มเปราะบางในด้านอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อโควิด ๑๙ อาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น และจัดหาที่พักพิงให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวที่สืบเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ โดยเฉพาะผู้หญิง คนพิการ เด็ก และบุคคลที่ตกอยู่ในสภาวะไร้บ้านแบบฉับพลัน

๒.๖) การสำรวจและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลภาครัฐเกี่ยวกับกลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาสให้ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน ตลอดจนจัดเตรียมแผนรองรับกลุ่มเสี่ยงในแต่ละพื้นที่

๒.๗) การสื่อสารในส่วนมาตรการควบคุมและป้องกันโรคของรัฐบาลกับประชาชนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

ทั้งนี้ ในการดำเนินการข้างต้น ควรจัดหาชุดอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อโควิด ๑๙ และวัสดุอุปกรณ์จำเป็นที่มีคุณภาพและจำนวนเพียงพอให้แก่บุคลากรและอาสาสมัครซึ่งทำงานสนับสนุนใน “ศูนย์ปฏิบัติการเฉพาะกิจ” ดังกล่าว เช่น ชุดตรวจเชื้อโควิด ๑๙ แบบตรวจหาแอนติเจนด้วยตนเอง (Antigen test kits: ATK) ยาฟาวิพิราเวียร์ (Favipiravir) อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment: PPE) เป็นต้น

๓) ควรเร่งพิจารณาทบทวนและแก้ไขระเบียบกรมกิจการเด็กและเยาวชนว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าวแบบถ้วนหน้า ครอบคลุมเด็กแรกเกิดทุกคน อันจะเป็นหลักประกันด้านสวัสดิการสำหรับเด็ก และเป็นการช่วยบรรเทาผลกระทบแก่ครอบครัวของเด็กจากปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำแผนคุ้มครองเด็กที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ทั้งในเรื่องพัฒนาการทางด้านร่างกายและสติปัญญา การดูแลเยียวยาจิตใจ การศึกษา มาตรฐานการครองชีพ และคุณภาพชีวิต

๔) มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแผนเตรียมความพร้อมในการเปิดสถานศึกษา และดำเนินการสำรวจเด็กนักเรียนที่มีความเสี่ยงจะออกจากระบบการศึกษาเนื่องจากได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ พร้อมทั้งให้การช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน รวมทั้งจัดให้มีระบบติดตามเพื่อดูแลอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนการดูแลและเยียวยาเด็กที่ได้รับผลกระทบทุกรูปแบบจากสถานการณ์ดังกล่าวในระยะยาว โดยเฉพาะเด็กที่ผู้ปกครองเสียชีวิตจากโรคโควิด ๑๙ ซึ่งต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นด้วย เช่น กรมสุขภาพจิต

๕) บูรณาการมาตรการป้องกันและควบคุมโรคกับมาตรการเยียวยาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ให้เชื่อมโยงและเสริมกันในแต่ละช่วงเวลา เช่น การจ้างงานระยะสั้นแก่บุคคลในพื้นที่ที่มีการระบาดเพื่อสนับสนุนภารกิจควบคุมโรค การสนับสนุนผู้ประกอบการอาหารในพื้นที่สำหรับการดูแลประชาชนที่ต้องกักตัวในชุมชน (Community Isolation) หรือผู้ป่วยแยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) และการสร้างแรงจูงใจในการหางานหรือฝึกอาชีพให้กับกลุ่มเปราะบางที่เข้ารับการกักตัวหรือพักอาศัยในสถานที่ที่หน่วยงานของรัฐจัดไว้ให้ เป็นต้น

๖) จัดให้มีกองทุนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฐานราก ให้แก่ชุมชนและกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ เพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการและ/หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์วิกฤตอื่น ๆ ในระยะยาว โดยใช้งบประมาณจากเงินกู้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคโควิด ๑๙ ดังเช่นมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (Social Investment Fund: SIF) และโครงการมิยาซาวา (โดยเฉพาะในส่วนการดำเนินการของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)) ซึ่งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจฐานรากผ่านความร่วมมือระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานของรัฐ อาทิ กระทรวงการคลัง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารออมสิน เป็นต้น

๗) ควรทบทวนการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อการบริการด้านสาธารณสุขและ/หรือกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างรายได้และ/หรือการช่วยเหลือกันของสมาชิกในชุมชนเพื่อบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมฐานราก เช่น พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ กฎหมายและนโยบายคนเข้าเมืองหรือการไม่มีสถานะทางกฎหมายของแรงงานข้ามชาติ เสรีภาพในการย้ายถิ่นที่อยู่ของชนเผ่าพื้นเมือง นโยบายการไล่ออกจากที่ดินสาธารณะของรัฐ เป็นต้น

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ ๕/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๔ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ต่อไป ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด โปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๐๐๑ (กิตติพร) ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๗๐ (วัชรพงศ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๔๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ hr_protection@nhrc.or.th